

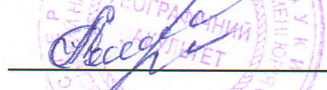
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Географічний факультет

Кафедра географії України та регіоналістики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Заст. декана географічного факультету

Наталя АНДРУСЯК

“29” серпня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ**

обов'язкова

**Освітньо-професійна Регіональний розвиток і просторове планування
програма**

Спеціальність С6 Географія та регіональні студії

Галузь знань С Соціальні науки, журналістика та інформація

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Факультет географічний

Мова навчання українська

Чернівці 2025 рік

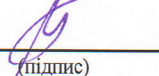
Робоча програма навчальної дисципліни «Просторове планування» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Регіональний розвиток і просторове планування» спеціальності С6 Географія та регіональні студії, галузі знань С Соціальні науки, журналістика та інформація, затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (протокол № 5 від 28 квітня 2025 року).

Розробник:

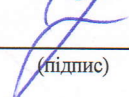
Заячук Мирослав Дмитрович – декан географічного факультету, доктор географічних наук, доцент.

Викладач, що забезпечує читання даної навчальної дисципліни:

Заячук Мирослав Дмитрович – декан географічного факультету, доктор географічних наук, доцент.

Погоджено з гарантом ОП _____ **Мирослав ЗАЯЧУК**
(підпис)

Затверджено на засіданні кафедри географії України та регіоналістики
Протокол № 12/1 від «28» серпня 2025 року

Завідувач кафедри _____ **Іван КОСТАЩУК**
(підпис)

Схвалено навчально-методичною радою географічного факультету
Протокол № 1 від «28» серпня 2025 року

Голова навчально-методичної ради _____ **Наталя АНДРУСЯК**
(підпис)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.

Згідно з Європейською хартією просторового планування (Торремоліноська Хартія) просторове планування є географічним відображенням економічної, соціальної, культурної та екологічної політики суспільства. Одночасно, це наукова дисципліна, управлінський механізм та програма, які було розроблено як міждисциплінарний та всебічний підхід, спрямований на збалансований регіональний розвиток та фізичну організацію простору відповідно до загальної стратегії. Просторове планування здійснюється з метою:

- раціональнішої територіальної організації землекористування та забезпечення взаємозв'язку між різними його формами;
- збалансованості потреб розвитку з необхідністю охорони навколишнього середовища і досягнення цілей соціального та економічного розвитку.

Просторове планування включає заходи з координації наслідків політики просторового розвитку, що здійснюється в інших секторах, для досягнення більш рівномірного розподілу економічного розвитку між регіонами, який в іншому випадку підкорявся б ринковим силам. Здобуті компетентності дозволять майбутнім управлінцям регіонального розвитку вирішувати завдання професійного змісту в частині обґрунтованого просторового планування з врахуванням регіональних особливостей.

Вивчаючи цю дисципліну здобувачі вищої освіти здобудуть теоретичну і практичну підготовку у галузі геопросторового планування як географічно-теоретичного підґрунтя практичної галузі просторового планування, узагальнення попередньо набутих фахових знань для цілей впорядкування територіального розвитку, узгодження господарської діяльності з цілями забезпечення сприятливого середовища життєдіяльності людини.

Мета викладання дисципліни.

Мета навчальної дисципліни “Просторове планування” є ознайомлення здобувача вищої освіти з сутністю просторового планування та його видами: регіональним, міським, сільським плануванням й ін.

Завдання вивчення дисципліни.

- формування здатностей навчатись та самонавчатись, керуючи часом представляти результати вчасно;
- здійснювати критичне осмислення просторових проблем та диспропорцій, аналіз різноманітної просторової інформації;
- виявляти і вирішувати проблеми просторового розвитку, обґрунтовувати та генерувати нові ідеї просторового планування у власних дослідженнях;
- вміння виступати, дискутувати, вести ділове спілкування та управляти проектами в напрямі просторового планування.

Пререквізити.

Курс викладається в першому семестрі ОП, успішне засвоєння якого є запорукою ефективного вивчення дисциплін «Соціогеографічний потенціал території», «Релігійний простір України», «Моделювання і прогнозування

розвитку регіонів», «Суспільно-географічна районологія та основи регіональної політики», виконання кваліфікаційної роботи.

Результати навчання:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 4. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 4. Здатність розробляти та сприяти впровадженню регіональних програм сталого розвитку територій, здійснювати геопланування територій різного ієрархічного рівня.

СК 6. Здатність застосовувати у професійній діяльності теоретичні знання і практичні навички системного аналізу і синтезу, географічного моделювання та прогнозування.

СК 7. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні проблем природокористування, геопланування, міського та регіонального розвитку, рекреації та туризму оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та екологічні наслідки управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку.

СК 10. Здатність застосовувати уміння роботи з картографічними та статистичними базами даних, збору, узагальнення та обробки статистичної інформації та її графічної візуалізації у регіональних географічних дослідженнях;

СК 11. Здатність використовувати теоретичні знання і практичні навички системного аналізу, географічного моделювання та прогнозування трансформації територіальної організації та регіонального розвитку.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР01. Застосовувати набуті теоретичні знання та практичні навички для дослідження природно- і суспільно-територіальних систем на різних рівнях просторової організації.

ПР04. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, розроблення нових методів і процедур в географії та міждисциплінарних контекстах.

ПР05. Вміти виявляти, ставити та розв'язувати науковоприкладні проблеми, здійснювати критичну оцінку прийнятих рішень.

ПР06. Застосовувати сучасні моделі та інформаційні технології для проведення досліджень і розробок у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку.

ПР07. Брати участь у розробленні програм та стратегій міського та регіонального розвитку, плануванні територій різного ієрархічного рівня.

ПР08. Здійснювати дослідження природно- і суспільно- географічних проявів розвитку геосистем у складних і непередбачуваних умовах, прогнозувати їхній розвиток, аналізувати альтернативи, оцінювати ризики та ймовірні наслідки.

<p>понять «просторовий розвиток» і «просторове планування». Історія розвитку просторового планування у світі та Україні. Концепція простору як соціального продукту. «Виробництво простору» Анрі Лефевра. Поняттєво термінологічна система просторового планування. Зв'язок територіального планування з іншими науками. Просторове планування і географія.</p>														
<p>Тема 2. Світові й європейські документи щодо просторового планування. Програма Організації Об'єднаних Націй з населених пунктів (UN-НАВІТАТ). Декларація про міста та інші населені пункти в новому тисячолітті. Публікації UN-НАВІТАТ: Глобальна доповідь про населені пункти. Стан міст світу. Діяльність Європейської Конференції міністрів, відповідальних за просторове/регіональне планування (СЕМАТ). Європейська хартія регіонального/просторового планування (Торремоліноська Хартія). Керівні принципи сталого просторового розвитку Європейського континенту. Поліцентричний розвиток і просторове планування. Лісабонська Декларація про мережі сталого просторового розвитку Європейського континенту: мости через Європу. Компендіум систем і політики просторового планування</p>	8	1	3		4									

Європейського Союзу.												
<p>Тема 3. Геопланування, районне планування, регіональне планування, територіальне планування. Сутність і співвідношення понять. Геопланування як практика просторовофункціональної організації простору. Підходи до визначення геопланування. Цілі та основні завдання геопланування. Особливості та види геопланування. Поняття про об'єкт геопланування. Поняття про геопланувальні системи як предмет геопланування. Склад, особливості і властивості геопланувальних систем, їх відмінність від соціально-економічних та виробничо-територіальних систем. Світова практика геопланування. Планувальні концепції організації Європейського простору. Сучасний стан планування територій в Україні та його місце у вирішенні проблем регіонального розвитку.</p>	12	2	-			10						
<p>Тема 4. Система просторового планування в Україні. Просторове планування у новому адміністративно-територіальному поділі. Законодавче забезпечення просторового планування в Україні. Поняття про Державні будівельні норми України. Генеральна схема планування території України. Види містобудівної</p>	15	2	3			10						

<p>документації. Склад та зміст містобудівної документації на державному та регіональному рівнях. Схема планування території області. Склад і зміст схем планування території Автономної Республіки Крим та областей України. Схема планування території району. Склад, зміст, порядок розроблення, погодження та затвердження схем планування території району. Генеральний план населеного пункту. Склад і зміст генерального плану населеного пункту. Плани зонування території. Настава про склад та зміст плану зонування території (зонінг). Детальний план території. Склад та зміст детального плану території. Розробка планів просторового розвитку громад.</p>											
<p>Тема 5. Основи міського планування. Історичні концепції розвитку міст (урбанізм як спосіб життя, урбаністична екологія, соціалістична урбанізація, право на місто, місто-сад, чартерне місто й ін.). Міжнародно-правові джерела муніципального права. Європейська хартія міст 1992 р. Концепція «нового урбанізму». Європейська хартія міст 2008 р. (Маніфест нової урбаністики). Концепція smart-city. Комплексні стратегії розвитку міст. Планування транспортного простору міст. Партисипативне планування міст.</p>	13	1	3			9					

<p>Тема 6. Планування просторового розвитку сільських територій. Сільське населення і сільські поселення світу й Європи: сучасний стан і тенденції розвитку. Сільське населення і сільські поселення України: сучасний стан і тенденції розвитку. Моделі розвитку сільських територій. Просторове планування сільських територій у програмних документах Європейського Союзу. Сільськогосподарська (агрикультурна) спадщина (GIAHS). Правове регулювання просторового розвитку сільських територій в Україні. Концепція розвитку сільських територій. Розробка стратегій розвитку сільських населених пунктів і малих міст: приклади України.</p>	10	1	-			9							
Разом за ЗМ1	63	8	9			46							
<p align="center">Теми</p>	<p align="center">Змістовий модуль 2. Основи дослідження просторового розвитку регіону</p>												
<p>Тема 7. Теоретико-методологічні основи та концептуальні засади дослідження просторового розвитку регіону. Суть територіально-структурних процесів та їх класифікація. Просторовий розвиток регіону як синергетичний вираз територіально-структурних процесів в контексті соціально-економічних можливостей, ризиків і наслідків. Маргіналізаційність,</p>	9	1	3			5							

конкуренційність та інноваційність територіально-структурних процесів як критичні ознаки просторового розвитку регіону. Методи просторового виміру маргіналізаційності, конкуренційності та інноваційності територіально-структурних процесів.												
Тема 8. Особливості і ознаки територіально-структурних процесів в регіоні. Просторові зміни в галузево-територіальній структурі промисловості регіону. Сегрегаційні процеси в житловому будівництві як вираз маргіналізаційно-полярних регіональних територіально-структурних процесів. Просторовий синхронізм соціально-економічного розвитку малих міст як наслідок трансформації опорного каркасу регіону.	6	1	-			5						
Тема 9. Трансформація регіону як середовища територіально-структурних процесів. Соціально орієнтоване бізнес-середовище як передумова розвитку економічного простору. Цільова модель формування соціально орієнтованого бізнес-середовища. Транспортна інфраструктура як фактор і мережева основа формування територіально-структурних процесів та розвитку середовища регіону.	12	2	-			10						
Тема 10. Наслідки територіально-	17	2	4			11						

структурних процесів у регіоні та просторові зрушення. Економічна концентрація в контексті повоєнного переформування економічного простору України. Оцінка впливу російсько-української війни на просторову концентрацію економічної діяльності. Вплив структурних зрушень на ефективність економічного та просторового розвитку регіонів України. Роль метрополії як центру дифузії територіально-структурних процесів.												
Тема 11. Обґрунтування концептуальних засад удосконалення просторового розвитку регіонів в повоєнний період. Організаційно-економічний механізм управління просторовим розвитком регіону. Повоєнна відбудова і просторове планування.	13	2	-			11						
Разом за ЗМ 2	57	8	7			42						
Усього годин	120	16	16			88						

Теми лекційних занять з переліком питань

№	Назва теми	Годин
1	Просторове планування: сутність поняття, історія розвитку, зв'язок з науковими дисциплінами. Сутність понять «просторовий розвиток» і «просторове планування». Концепція простору як соціального продукту. «Виробництво простору» Анрі Лефевра. Світові й європейські документи щодо просторового планування.	2
2	Геопланування, районне планування, регіональне планування, територіальне планування. Цілі та основні завдання геопланування. Особливості та види геопланування. Поняття про об'єкт геопланування. Поняття про геопланувальні системи як предмет геопланування. Світова практика геопланування. Сучасний стан планування територій в Україні.	2
3	Система просторового планування в Україні. Просторове	2

	планування у новому адміністративно-територіальному поділі. Поняття про Державні будівельні норми України. Генеральна схема планування території України. Види містобудівної документації. Склад та зміст містобудівної документації на державному та регіональному рівнях. Генеральний план населеного пункту. Плани зонування території. Настанова про склад та зміст плану зонування території (зонінг). Детальний план території. Розробка планів просторового розвитку громад.	
4	Основи міського планування. Концепції розвитку міст. Концепція smart-city. Комплексні стратегії розвитку міст. Партисипативне планування міст. Планування просторового розвитку сільських територій. Моделі розвитку сільських територій.	2
5	Теоретико-методологічні основи та концептуальні засади дослідження просторового розвитку регіону. Суть територіально-структурних процесів та їх класифікація. Маргіналізаційність, конкуренційність та інноваційність територіально-структурних процесів як критичні ознаки просторового розвитку регіону. Особливості і ознаки територіально-структурних процесів в регіоні. Просторовий синхронізм.	2
6	Трансформація регіону як середовища територіально-структурних процесів. Цільова модель формування соціально орієнтованого бізнес-середовища. Транспортна інфраструктура як фактор і мережева основа формування територіально-структурних процесів та розвитку середовища регіону.	2
7	Наслідки територіально-структурних процесів у регіоні та просторові зрушення. Економічна концентрація в контексті повоєнного переформування економічного простору України. Оцінка впливу російсько-української війни на просторову концентрацію економічної діяльності. Вплив структурних зрушень на ефективність економічного та просторового розвитку регіонів.	2
8	Обґрунтування концептуальних засад удосконалення просторового розвитку регіонів в повоєнний період. Організаційно-економічний механізм управління просторовим розвитком регіону. Повоєнна відбудова і просторове планування.	2

Тематика семінарських занять

№	Назва теми	Годин	Балів
1	Території і регіони як об'єкти планування.	3	5
2	Планування міст. Просторова структура та функціональне зонування міст.	3	5
3	Планування сільських територій.	3	5
4.	Наслідки територіально-структурних процесів в регіоні.	3	5
5	Роль метрополії як центру дифузії територіально-структурних процесів	4	5

Тематика індивідуальних завдань (ІНДЗ)

№	Назва теми
1	Територіальний порядок денний Європейського Союзу
2	Європейська хартія просторового планування
3	Глобальна доповідь про населені пункти

4	Світова практика геопланування
5	Планувальні концепції організації Європейського простору
6	Генеральна схема планування території України
7	Зонінг – настанова про склад та зміст плану зонування території
8	Особливості формування компонентних планів регіонів
9	Концепція «нового урбанізму»
10	Концепція smart-city
11	Просторове планування сільських територій у програмних документах ЄС
12	Сільськогосподарська (агрикультурна) спадщина
13	Розробка стратегій розвитку сільських населених пунктів: приклади України
14	Розробка стратегій розвитку сільських населених пунктів: досвід Польщі
15	Просторовий розвиток регіону як синергетичний вираз територіально-структурних процесів
16	Просторовий синхронізм соціально-економічний розвитку як наслідок трансформації опорного каркасу регіону
17	Активізація розвитку інноваційних процесів стягування в період трансформації територіальної організації дошкільної і шкільної освіти
18	Соціально-орієнтоване бізнес-середовище як передумова розвитку економічного простору
19	Регіональний розвиток як об'єкт просторового планування
20	Концепція удосконалення державної просторової політики
21	Система просторового планування в Німеччині

* ІНДЗ – в цілому для навчальної дисципліни (10 б).

Завдання для самостійної роботи студентів

№	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Год.
	Модуль №1		
1	Просторове планування: сутність поняття, історія розвитку, зв'язок з науковими дисциплінами.	Історія розвитку просторового планування у світі	1
2		Історія розвитку просторового планування в Україні	1
3		Зв'язок територіального планування з іншими науками	1
4		Просторове планування і географія	1
5	Світові й європейські документи щодо просторового планування.	Декларація про міста та інші населені пункти	1
6		Керівні принципи сталого просторового розвитку Європи	1
7		Компедіум систем і політики просторового планування ЄС	1
8		Діяльність Європейської Конференції міністрів, відповідальних за просторове планування (СЕМАТ)	1
9	Геопланування, районне планування, регіональне планування, територіальне планування.	Геопланування як практика просторової функціональної організації простору	8
10		Особливості геопланувальних систем	7
11	Система	Законодавче забезпечення просторового планування в	2

	просторового	Україні	
12	планування	Склад і зміст генерального плану населеного пункту	3
13	Україні.	Склад та зміст детального плану території	2
14	Основи міського	Історичні концепції розвитку міст	2
15	планування.	Комплексні стратегії розвитку міст	2
16		Партисипативне планування міст	2
17	Планування	Моделі розвитку сільських територій	4
18	просторового розвитку сільських територій.	Правове регулювання просторового розвитку сільських територій в Україні	5
	Модуль №2		
19	Теоретико-методологічні	Створення регіональних кластерів як форма просторового розвитку	2
20	основи концептуальні засади дослідження просторового розвитку регіону.	Маргіналізаційність, конкуренційність та інноваційність територіально-структурних процесів	3
21	Особливості і ознаки	Методи просторового виміру маргіналізаційності, конкуренційності та інноваційності	2
22	територіально-структурних процесів в регіоні.	Просторовий синхронізм соціально-економічного розвитку малих міст як наслідок трансформації опорного каркасу регіону	3
23	Трансформація регіону	Роль транспортної інфраструктури у розвитку середовища регіону	4
24	середовища територіально-структурних процесів	Оцінка впливу чинників на просторову концентрацію економічної діяльності	3
25		Організаційно-економічний механізм управління просторовим розвитком регіону	3
26	Наслідки територіально-структурних процесів у регіоні та просторові зрушення.	Інтеграція екологічної складової розвитку у просторове планування	2
27		Сутність СЕО та проблеми просторового планування	2
28		Інтеграція ландшафтного планування в просторове планування	2
29		Теми ландшафтного планування в просторовому плануванні	2
30		Регіональний рівень просторової організації території	2
31		Просторовий аспект державного управління	1
32	Обґрунтування концептуальних засад удосконалення просторового розвитку регіонів в повоєнний період	Релоковані підприємства і корективи просторового планування	5
34		Плани просторового розвитку громад прифронтових територій	6

Методи навчання:

- словесні методи (лекція, співбесіда, консультація, дискусія, тощо),
- семінарські заняття,
- наочні методи (презентації, ілюстрації, відеоматеріали, тощо),
- робота з навчально-методичною, науковою літературою та картографічними матеріалами;
- електронне та інтерактивне онлайн-навчання (мультимедійні, дистанційні),
- самостійна робота за програмою навчальної дисципліни.

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Методи контролю.

Контроль знань студентів ґрунтується на здійсненні поточного і підсумкового контролю при застосуванні таких способів діагностики, як семінарські заняття і самостійні роботи, тестування, індивідуальні завдання, письмове і усне опитування. *Поточний контроль* здійснюється під час проведення семінарів та інших видів занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Модульний контроль проводиться у вигляді письмового фронтального опитування.

Форма *підсумкового контролю* - іспит, що полягає в оцінюванні засвоєння студентом навчального матеріалу на підставі відповідей на підсумковому модулі, результатів виконання ним певних видів робіт.

Методами контролю є: усний, письмовий (розгорнута відповідь), тестовий, графічний при застосуванні індивідуальної та фронтальної перевірки знань, умінь і навичок студентів.

1. Контроль засвоєння *лекційного і самостійно опрацьованого* теоретичного матеріалу здійснюється на основі модульного (письмового) фронтального опитування, в тому числі – тестування та рефератів.

2. Контроль засвоєння знань та набуття умінь і навиків під час семінарських занять здійснюється шляхом оцінювання представлення робіт (в т.ч. ессе).

3. Контроль виконання *індивідуальних завдань* здійснюється за бажанням студентів, як додаткових (необов'язкових для виконання всіма студентами) науково-дослідницьких завдань шляхом оцінювання виконаних рефератів та усного індивідуального захисту результатів дослідження.

Розподіл балів, які отримують студенти.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни (до 100 балів) є сумою оцінок компетентностей (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, за виконанні ІНДЗ та контрольний модуль (іспит). Максимальна кількість балів, яку може отримати студент до іспиту, у сумі становить 60 балів. Інші 40 балів відводиться на підсумковий модуль (іспит). Питання *самостійної роботи* включені до завдань модульного контролю і оцінюються при модульному контролі. Додатково студент може отримати до 10 балів за виконання ІНДЗ. Підсумкова оцінка виставляється за сумою всіх отриманих балів згідно шкали оцінювання. При цьому в іспитовій відомості

зазначається сумарна кількість набраних балів, оцінка за шкалою ECTS і оцінка за національною шкалою.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Шкала оцінювання.

Поточне опитування, тестування та самостійна робота	Максимальна кількість балів
Змістовий модуль 1	
T 1	3
T 2	7
T3	3
T 4	7
T 5	7
T6	3
Сума	30
Змістовий модуль 2	
T 7	8
T 8	3
T 9	4
T 10	8
T 11	3
Сума	30
Іспит	40
Всього	100

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Не задовільно	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання)

Критерієм успішного оцінювання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів (балів) за кожним запланованим результатом навчання.

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

Питання до модульного контролю №1

1. Сутність понять «просторовий розвиток» і «просторове планування».
2. Історія розвитку просторового планування у світі та Україні.
3. Концепція простору як соціального продукту.
4. «Виробництво простору» Анрі Лефевра.
5. Поняттєво-термінологічна система просторового планування.
6. Зв'язок територіального планування з іншими науками. Просторове планування і географія.
7. Програма Організації Об'єднаних Націй з населених пунктів (UN-НАВІТАТ).
8. Декларація про міста та інші населені пункти в новому тисячолітті.
9. Публікації UN-НАВІТАТ: Глобальна доповідь про населені пункти. Стан міст світу.
10. Діяльність Європейської Конференції міністрів, відповідальних за просторове/регіональне планування (СЕМАТ).
11. Європейська хартія регіонального/просторового планування (Торремоліноська Хартія).
12. Керівні принципи сталого просторового розвитку Європейського континенту.
13. Поліцентричний розвиток і просторове планування.
14. Лісабонська Декларація про мережі сталого просторового розвитку Європейського континенту: мости через Європу.
15. Компендіум систем і політики просторового планування Європейського Союзу.
16. Територіальний порядок денний ЄС – 2020.
17. Геопланування, районне планування, регіональне планування, територіальне планування: сутність і співвідношення понять.
18. Геопланування як практика просторовофункціональної організації простору. Підходи до визначення геопланування. Цілі та основні завдання геопланування.
19. Особливості та види геопланування. Поняття про об'єкт геопланування. Поняття про геопланувальні системи як предмет геопланування.
20. Склад, особливості і властивості геопланувальних систем, їх відмінність від соціально-економічних та виробничо-територіальних систем.
21. Планувальні концепції організації Європейського простору.
22. Сучасний стан планування територій в Україні та його місце у вирішенні проблем регіонального розвитку.
23. Законодавче забезпечення просторового планування в Україні.
24. Поняття про Державні будівельні норми України.

25. Генеральна схема планування території України.
26. Види містобудівної документації. ДБН Б.1.1-13:2012. Склад та зміст містобудівної документації на державному та регіональному рівнях.
27. Схема планування території області. ДБН Б.1.1-11:2011. Склад і зміст схем планування території Автономної Республіки Крим та областей України.
28. Схема планування території району. ДБН Б.1.1-6:2007 Склад, зміст, порядок розроблення, погодження та затвердження схем планування території району.
29. Генеральний план населеного пункту. ДБН Б.1.1-15:2012 Склад і зміст генерального плану населеного пункту.
30. Плани зонування території. ДСТУ-Н Б Б.1-1-12:2011 Настанова про склад та зміст плану зонування території (зонінг).
31. Детальний план території. ДБН Б.1.1-14:2012 Склад та зміст детального плану території.
32. Сутність та складові процесу стратегічного планування.
33. SWOT-аналіз обласного регіону. Стратегічне фокусування. Основні елементи компонентних планів області.
34. Особливості підготовки компонентних планів. Рамки реалізації стратегії регіонального розвитку. Оцінка ризиків і проблем планування.
35. Історичні концепції розвитку міст (урбанізм як спосіб життя, урбаністична екологія, соціалістична урбанізація, право на місто, місто-сад, чартерне місто й ін.).
36. Міжнародно-правові джерела муніципального права. Європейська хартія міст 1992 р.
37. Європейська хартія міст 2008 р. (Маніфест нової урбаністики).
38. Концепція smart-city.
39. Комплексні стратегії розвитку міст.
40. Планування транспортного простору міст.
41. Партисипативне планування міст.
42. Планування просторового розвитку сільських територій.
43. Сільське населення і сільські поселення світу й Європи: сучасний стан і тенденції розвитку.
44. Сільське населення і сільські поселення України: сучасний стан і тенденції розвитку.
45. Моделі розвитку сільських територій.
46. Просторове планування сільських територій у програмних документах Європейського Союзу.
47. Сільськогосподарська (агрикультурна) спадщина (GIAHS).
48. Правове регулювання просторового розвитку сільських територій в Україні. Концепція розвитку сільських територій.
49. Розробка стратегій розвитку сільських населених пунктів і малих міст: приклади України.
50. Розробка стратегій розвитку сільських населених пунктів і малих міст: досвід Польщі.

Питання до модульного контролю №2

1. Суть територіально-структурних процесів та їх класифікація.
2. Просторовий розвиток регіону як синергетичний вираз територіально-структурних процесів в контексті соціально-економічних можливостей, ризиків і наслідків.
3. Маргіналізаційність, конкуренційність та інноваційність територіально-структурних процесів як критичні ознаки просторового розвитку регіону.
4. Методи просторового виміру маргіналізаційності, конкуренційності та інноваційності територіально-структурних процесів у регіоні.
5. Особливості і ознаки територіально-структурних процесів в регіоні.
6. Просторові зміни в галузево-територіальній структурі промисловості регіону в результаті впливу світової фінансово-економічної кризи.
7. Сегрегаційні процеси в житловому будівництві як вираз маргіналізаційно-полярних регіональних територіально-структурних процесів.
8. Просторовий синхронізм соціально-економічного розвитку малих міст як наслідок трансформації опорного каркасу регіону.
9. Трансформація регіону як середовища територіально-структурних процесів.
10. Соціально орієнтоване бізнес-середовище як передумова розвитку економічного простору.
11. Цільова модель формування соціально орієнтованого бізнес-середовища.
12. Транспортна інфраструктура як фактор і мережева основа формування територіально-структурних процесів та розвитку середовища регіону.
13. Наслідки територіально-структурних процесів у регіоні та просторові зрушення.
14. Економічна концентрація в контексті формування економічного простору України.
15. Оцінка впливу чинників на просторову концентрацію економічної діяльності.
16. Вплив структурних зрушень на ефективність економічного та просторового розвитку регіонів України.
17. Роль метрополії як центру дифузії територіально-структурних процесів.
18. Обґрунтування концептуальних засад удосконалення просторового розвитку регіонів.
19. Організаційно-економічний механізм управління просторовим розвитком регіону. Розробка рекомендацій щодо активізації просторового розвитку сільських територій регіону.
20. Концепція удосконалення державної просторової політики.

Зарахування результатів неформальної освіти

Визнання результатів здобутих шляхом неформальної освіти:

Відповідно до «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №10 від 28 жовтня 2019 року)»
(<https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-formalnoi-ta->

neformalnoi-osvity.pdf) допускається зарахування навчальних елементів, а також отримання додаткових балів за результатами неформальної освіти:

– робота чи стажування за фахом, що підтверджується документом із підприємства та забезпечує набуття компетентностей, передбачених навчальною дисципліною;

– проходження безкоштовних навчальних тренінгів (вебінарів, семінарів), що проводяться на платформі Prometheus (<https://prometheus.org.ua>) та інших фахових платформах, за умови отримання безкоштовного сертифікату.

Результати зараховуються лише для відповідних тем лекційних і семінарських занять, практичних і лабораторних завдань даної навчальної дисципліни у кількості балів, що виділяються на цей навчальний елемент.

*** неформальна освіта – курси з платформи Прометеус (10 б):**

- «Смарт-громада: управління на основі даних», «Візія майбутнього: відбудова громад на прикладі Маріуполя».

Рекомендована література

Основна:

1. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності». – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
2. Закон України «Про основи містобудування». – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
3. Закон України «Про Генеральну схему планування території України». – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
4. Закон України «Про затвердження Порядку розроблення містобудівної документації» – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
5. ДБН 360-92** Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень.
6. ДБН Б.1.1-11:2011. Склад і зміст схем планування території Автономної Республіки Крим та областей України
7. ДБН Б.1.1-13:2012. Склад та зміст містобудівної документації на державному та регіональному рівнях
8. ДБН Б.1.1-15:2012 Склад і зміст генерального плану населеного пункту
9. ДБН Б.1.1-16:2013. Склад та зміст містобудівного кадастру
10. ДБН Б.1.1-6:2007 Склад, зміст, порядок розроблення, погодження та затвердження схем планування території району
11. ДБН Б.1.1-7:2007 Система містобудівної документації. Склад, зміст, порядок розроблення, погодження та затвердження схем планування території сільради
12. ДБН Б.2.2-5:2011 Благоустрій територій
13. ДБН Б.2.4-1-94 Планування і забудова сільських поселень.
14. ДБН Б.1.1-14:2012 Склад та зміст детального плану території
15. ДБН В.2.3-5-2001. Споруди транспорту. Вулиці та дороги населених пунктів
16. ДСТУ-Н Б Б.1-1-12:2011 Настанова про склад та зміст плану зонування території (зонінг).
17. Планування територій: Навч. посіб. / О.Г. Топчієв, Д.С. Мальчикова. – Стереотип. вид. – Херсон : Грінь Д.С., 2017. – 268 с.
18. Методологія планування регіонального розвитку в Україні. Інструмент для розробки стратегій регіонального розвитку і планів їх реалізації [Електронний ресурс]: Проект Європейського Союзу «Підтримка політики регіонального розвитку України». – Режим доступу: http://cg.gov.ua/web_docs/1/2014/11/docs/Methodology_of_RD_planning.pdf
19. Розвиток сільських територій в системі євроінтеграційних пріоритетів України : [монографія] / НАН України. Ін-т регіональних досліджень ; наук. ред. В. В. Борщевський. -Львів, 2012. - 216 с. (Серія "Проблеми регіонального розвитку").

20. Ткачук І. Просторове планування сільських територій: законодавче забезпечення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://despro.org.ua/news/experts/detail.php?ID=1285>
21. Просторове планування розвитку територіальних громад: конспект лекцій. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2024. 83 с. https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/24856/1/pprtg_kurs.pdf
22. Лабінська Г. Просторове планування в Україні. Навчально-методичний посібник. Львів, 2024. – 52 с. https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/09/Labinska_Prostorove-planuvannia-v-Ukraini_2024.pdf

Додаткова:

1. Європейська хартія міст 1992 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakonbase.ru/content/base/21053/?pdf=1> або <http://uristinfo.net/2010-12-18-14-34-28/42-pdbilenchuk-mistseve-samovrjaduvannja-v-ukrayini/743-evropejskaja-hartija-gorodov.html>
2. Європейська хартія міст 2008 р. (Маніфест нової урбаністики) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.slg-coe.org.ua/wp-content/uploads/2015/05/Principle-9.-European-chart.pdf
3. Концепція розвитку сільських територій. Затверджена розпорядженням КМУ від від 23 вересня 2015 р. № 995-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995-2015-%D1%80>
4. Лейберюк О.М. Геопросторовий аналіз доступності населення до центрів госпітальних округів (на прикладі Чернівецької області) // Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення: матеріали 12 міжнародної науково-практичної конференції, м.Херсон, 5-6 жовтня 2017 р. / За заг. редакцією І. Пилипенка, Д. Мальчикової – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 304 с., С. 125-128.
5. Мозговий А.А. Просторово-часові межі субурбії: конфлікт міста і передмістя // Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення: матеріали 12 міжнародної науково-практичної конференції, м.Херсон, 5-6 жовтня 2017 р. / За заг. редакцією І.Пилипенка, Д.Мальчикової – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 304 с., С.158-160.
6. Мезенцев К.В., Мезенцева Н.І. Міські публічні простори в Україні: суспільно-географічний погляд на сучасні виклики // Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення: матеріали 12 міжнародної науково-практичної конференції, м.Херсон, 5-6 жовтня 2017 р. / За заг. редакцією І.Пилипенка, Д.Мальчикової – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 304 с., С. 36-38.
7. Підгрушний Г.П. Формування системи полюсів зростання в контексті завдань адміністративно-територіальної реформи України // Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення: матеріали 12 міжнародної науково-практичної конференції, м.Херсон, 5-6 жовтня 2017 р. / За заг. редакцією І.Пилипенка, Д.Мальчикової – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 304 с., С. 44-47.
8. Удовиченко В.В. Регіональне ландшафтне планування: сутність концепту// Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення: матеріали 12 міжнародної науково-практичної конференції, м.Херсон, 5-6 жовтня 2017 р. / За заг. редакцією І.Пилипенка, Д.Мальчикової – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 304 с., С. 53-56.
9. Пилипенко І.О. Периферія та периферійність у понятійно-термінологічній системі суспільної географії // Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення: матеріали 12 міжнародної науково-практичної конференції, м.Херсон, 5-6 жовтня 2017 р. / За заг. редакцією І.Пилипенка, Д.Мальчикової –

- Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 304 с. С. 182-185.
10. Мальчикова Д.С. Концепція зеленої інфраструктури у сучасній зарубіжній практиці просторового планування // Географія в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка: 85 років – досягнення та перспективи (GTSM): Матеріали міжнар. наук.- практ. конфер.(м.Київ 30-31 березня 2018 р.// гол. ред. колегії: Я.Б. Олійник – К.: Прінт-Сервіс, 2018 – 361 с., С. 120-124.
 11. Кузнецов С. Г. Територіальне планування і розвиток міст / С. Г. Кузнецов, І. І. Ананян, Л. М. Богак. – Донецьк : Норд-Прес, 2008. – 335 с.
 12. Метрополізаційні процеси в регіоні: концептуальні підходи та прикладні аспекти просторового аналізу : науково-аналітична доповідь / НАН України. Інститут регіональних досліджень; наук. ред. М. І. Мельник. – Львів, 2014. – 65 с.
 13. Немець К. А. Просторовий аналіз у суспільній географії: нові підходи, методи, моделі : монографія / К. А. Немець, Л. М. Немець. – Харків : ХНУ, 2013. – 225 с.
 14. Сонько С. П. Просторовий розвиток соціо-природних систем: шлях до нової парадигми: монографія / С. П. Сонько. – К. : Ніка Центр, 2003. – 287 с.
 15. Урбаністична Україна: в епіцентрі просторових змін : колективна монографія / За ред. К. Мезенцева, О. Олійника, Н. Мезенцевої. – К. : Видавництво «Фенікс», 2017. – 438 с.
 16. Планування територій населених пунктів. Навчальний посібник / За ред. д.е.н. А.Я. Сохничя. – Львів: Ліга-Прес, 2010 – 168 с.
 17. Дідик В.В., Павлів А.П. Планування міст. – Львів: Львівська політехніка, 2006. – 407 с.
 18. Солярчук Д.І, Солярчук Ю.Д. Використання земель населених пунктів в сучасних умовах/ Управління земельними ресурсами в умовах відкритої економіки. – Львів: НАУ, 2009. – 36 с.
 19. Сохнич А.Я., Солярчук Д.І., Тарасюк І.Г., Солярчук Ю.Д. Планування використання земель населених пунктів: формування прибудинкових територій. – Львів: Українські технології, 2009. – 96 с.
 20. Крамар О. Контури нового розламу (чому інерційні сценарій розвитку загрожує економічним розламом України на Північ та Південь) – Український ТИЖДЕНЬ, №16 (700), 23-29.04.2021, с.32-36.
 21. Кононенко О.Ю., Дронова О.Л. Концепція міського метаболізму як підґрунтя для розбудови циркулярних міст в Україні/ Український географічний журнал - №1 (117), С.36-46. <https://ukrgeojournal.org.ua/uk/node/739>
 22. Жукович І. А. Smart-місто як новий об'єкт статистичних досліджень: визначення терміна / І. А. Жукович // Статистика України. – К.: Інформ.-вид. центр Держкомстату України, 2015. – N 1. – С. 18–22.
 23. Куйбіда В. С. Регіональний розвиток та просторове планування територій: досвід України та інших держав-членів Ради Європи : збірник нормативно-правових актів і науково-аналітичних матеріалів / В. С. Куйбіда, В. А. Негода, В. В. Толкованов, Академія муніципального управління, Центр досліджень питань регіонального і місцевого розвитку та сприяння адміністративній реформі, Всеукраїнська Асоціація магістрів державного управління, Українська асоціація місцевих і регіональних влад. – Київ, Видавництво «Крамар», 2009. – 170 с.
 24. Концепція розвитку міста КИЇВ СМАРТ СІТІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kyivsmartcity.com/concept/>
 25. Маруняк Є. О. Територіальне (просторове) планування: зміст, еволюція та основні сучасні напрями [текст] / Є. О. Маруняк // Український географічний журнал. – 2014. – № 2. – С. 22–31. <https://doi.org/10.15407/ugz2014.02.022>
 26. Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 16.11.2011 N 290 «Про затвердження Порядку проведення містобудівного моніторингу». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1468-11#Text>

27. Чукут С. А. Смарт-сіті чи електронне місто: сучасні підходи до розуміння впровадження е-урядування на місцевому рівні / С. А. Чукут, В. І. Дмитренко // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 13. – С. 89–93. http://www.investplan.com.ua/pdf/13_2016/17.pdf
28. Дронова О. Л. Новий урбанізм у пошуках виходу з урбаністичного колапсу / О. Л. Дронова // Український географічний журнал. – 2015 – № 3. – С. 33–41. <https://doi.org/10.15407/ugz2015.03.033>

Інформаційні ресурси

1. Смарт-інновації українських міст // Платформа розвитку міст портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://urbanua.org/dosvid/ukrayinski-pryklady/340>
2. Council of Europe Conference of Ministers Responsible for Spatial/Regional Planning (CEMAT) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.coe.int/t/dgap/localdemocracy/cemat/default_en.asp.
3. Territorial Agenda of the European Union – 2020. Towards an Inclusive, Smart and Sustainable Europe of Diverse Regions agreed at the Informal Ministerial Meeting of Ministers responsible for Spatial Planning and Territorial Development on 19th May 2011 Godolló, Hungary. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nweurope.eu/media/1216/territorial_agenda_2020.pdf.
4. The EU compendium of spatial planning systems and policies. – Luxembourg: Office of Official Publications of the European Communities. – 1997. – 192 p.
5. The United Nations Human Settlements Programme, UN-HABITAT [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://unhabitat.org>.
6. UN-HABITAT. Series: Global Report on Human Settlements. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://unhabitat.org/series/global-report-on-human-settlements>.
7. World cities report – 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://wcr.unhabitat.org>.
8. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
9. Децентралізація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://decentralization.gov.ua/about>
10. Економічний дискусійний клуб. Всесвітній Економічний Форум [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://edclub.com.ua/>
11. Інститут географії НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://igu.org.ua/uk>
12. Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.idss.org.ua/index.html>
13. Інститут громадянського суспільства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.csi.org.ua/>
14. Міжнародний центр перспективних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://icps.com.ua/>

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/f5e1eobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf

- ✓ «Положення про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань студентів» <https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-apeliatsiiu-na-rezultaty-pidsumkovoho-semestrovoho-kontroliu-znan-studentiv/>